

ACC. N:R **M. 10499**: 1-39.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Agneta Vils*
 Härad: *Frösta* Adress: *Blåvingar. 36. Lund*
 Socken: *Furttöfta* Berättat av: *den hvar person; se be-
 niden är uppt. bladen*
 Uppteckningsår: *1947* Född år *i*

När den nya tidens kom till bygden. s. 1-39. Lu F 59.

ACC. N:R **M. 10499**: 1.
Landskap: Skåne
Härad: Trosia
Socken: Trelleborgia
Uppteckningsår: 1947.
Upptecknat av: Agnete Vils
Adress: Blekingsg. 3 E Lmnd
Berättat av: Augusti Lmndgren
Född år 1882 i Trelleborgia

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När den nya tiden kom till bygden.

Myrsiämma tror jag inte har funnits här i Trelleborgia. Men i Sätöfva finns det än och möjligen i Vunnäs, där har det i alla fall existerat.

Hyrkoherde Kruse var föregångsman för jordbruksförbättringarna här. Han odlade upp 15-25 tunnland jord och skaffade i slutet av förra århundradet den första slätermaskinen här. Något senare skaffade sig Anders Vilson i Vunnäs och Per Jonsson i Häggenäs tillsammans en

Skriv endast på denna sida!

släutmaskin.

Förång har praktiskt taget inte haft någon betydelse här. En och annan kauske hade det, men det var inte alls allmänt.

I fråga om beurostöl har nog inte haft den största betydelsen här. Vår och den odlade själar för lin och beredde det i bryggestugorna sedan gjordes resen hemma. Omkring sekelsluttet kom det emellertid ut mode, fabriksvarorna tog överhand.

Försling och stypisning har inte förekommit här så länge jag kan minnas.

Viss förekom det att folk gick över från jordbruket till industrierna för i tiden, men inte i den mån som nu, det att ungdomen förlämnar gården.

Det har aldrig förekommit någon industri i själva Fulltofta, men i grann-

Myrorna har det länge funnits några.

I Mönsterås grundade Liggeri Johans-
son en träsnickerfabrik

Men Håskel satte i Hågerås upp en
Sågverk.

I min barndom fanns det också
en kvarn möra, men den existerar inte
mera.

Vågen verklig emigrations feber
graserade aldrig här. Våra ungdomar
utvandrade, men det betydde ingen ting då
för det fanns goda om arbetskraft på lands-
bygden i slutet av förra århundradet. Ut-
vandringen till Amerika uppböde auto-
matiskt då det blev tråkigt att komma in
i landet.

Man var betydligt mera sparsam
med sina konianter i min ungdom än nu.

Man hade ju mindre betalt då och såvise
mera värde på pengarna.

Slaktarna under Fulltofta gård fick
betalning i natura såsom råg, potatis, korn,
mjölk och kläder samt boriad. Så småningom
började något av det ersättas med kontant
betalning. Först i fjol upphörde natura betäl-
ningen helt i och med att slaktaryttern
inte längre existerar. Lantarbetarna har nu
därigenom fått betala kontant betal-
ning, även sina boriader betalar de nu
hyra för.

Det har aldrig funnits någon
handelsbod här.

Röd färgning och målning av husen
har funnits i all min tid.

Möbler och möbleringsplan har inte
förändrats här i min hem sedan jag flyttat

barn. Om - och nybyggnader av husen har
alltså varit sällsynta här. De konservativa
bönderna i den här trakten vill bevara
det gamla.

I min barndom såes maten fram
i en skål mitt på bordet. Var och en
hade en skov och fick alla åt ur samma
direkt. Vid sällsynta tillfällen då vi hade
gästgäster lånades gästlin och man dukade
fickiga.

Kalasen följer i stor del de gamla
traditioner. Under skivnaden är, att nu
kräver kalasen bara en kväll, för tog de
minst tre dygn.

Vägarna är givetvis bättre nu men
har aldrig varit direkt dåliga här.

Spårvagnen kom omkring år
1880.

Nöjerna bar fri ändrats. Uera hälsokelas
fm.

Så länge jag minns har vi haft hel-
ning.

Det var vanligt att någon eller flera
folkskolor gick över till någon högre
skola. Senare hände det ju och då var
det mest naturligt att till landsbruksskolor
man sökte sig.

Trägen kyrkgång under min barn-
dom och ungdom.

Barn dopen bar väl inte fri ändrats
något närmare. Men det var fm sed
att man lät döpa sina barn i
kyrkan.

Växelskivorna har aldrig
betytt något här. Det är en nästan rent
högkyrklig trakt.

ACC. N:R **M. 10499: 7.**

Landskap: ⁶ Skåne
Härad: Fröna
Socken: Trestopia
Uppteckningsår: 1947.

Upptecknat av: Agneta Vilo
Adress: Blekingev. 3 b Lund
Berättat av: Vils Lundgren
Född år 1870. i Trestopia (Följande har
dudvig borg
kungshuset i lei)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När den nya tiden kom till bygden.

Byastämman har inte så långt
gång minns förekommit här i dudvig borg
och inte heller i Trestopia där jag är född.
Men i Trestopia förekommer byastämman än
varje 1:a maj. I Kunnäs har man
haft det alldeles nyligen och jag tror att
det ännu förekommer någon rest av den
gamla byastämman, även om den inte
följer de gamla traditionerna.

Vi hade en församling här och en
tröskförening. Den senare var så organiserad

Skriv endast på denna sida!

att en person köpte en tårta som han
körde omkring med hos bönderna för små-
betalning.

Ringstjör-sänkningen blev en be-
tydande jordbruksförbättring. Initiativet
till denna sänkning kom från Rönneholms-
trakten ungefär mellan 1870 och 1880. Och
år 1882 var sänkningen ett faktum.

Kyrkoherde Kruse skaffade den
första skuteraskinen här i trakten.

Växiföljden är ungefär densamma
nu som i min ungdom.

Man hade mera ång för än nu.
För storsänkningen odlades ångarna
upp.

Något lövång förekom efter första
världskriget.

Linodling var allmän här

under 1800-talet, men upphörde helt
omkring sekelskiftet. Bidragande oraker
var väl, att man började köpa färdiga
tyger och kläder till ett så pass rim-
ligt pris att det inte lönade sig med
allt det arbete man hade med tillbered-
ningen. Men den direkta oraken till
att ~~se~~ det upphörde var faktiskt att
byggestugan helt enkelt föll ihop, och
det fanns ju ingen anledning att bygga
upp den igen då folk redan hade börjat
överses linodlingen.

Av småindustrier här i trakten
minns jag en gammal & kvakemölla.
I Häggensås fanns en sågverk grundat
av Sven Oleskel och i Bondemölla talte
björkert Johansson upp en träsnidsfabrik.
Här i Luddrigsbygd talte en som hette Wiberg

upps ett bageri.

Min gamla mormor berättade att
från 150 år sedan fanns det ett bränneri
i Fulltofta. Tunnorna kördes då till
Malmö och Åmål.

På 1880-90-talet när vi vandrade
en del sockenbor till Amerika, men det
var inte alls i sådan närsträckering att
trakten avfolkades på ungdom.

Man var mera sparsam med
konianterna & i min ungdom än nu.
Men då fick ju våra pengar ett
helst annat värde eftersom man ^{nu} bet-
lika mycket betalt i timmen som man
hade om dagen då.

Jag tror att den första handels-
boden kom hit omkring 1882 och den
upprättades av en man som hette Burman.

Där fanns bara de mest nödvändiga
livsmedlen, inga varn eller som vi inte
var vana vid. Så den medförde inga
ändrade levnadsvanor.

I min ungdom började man mer
från halmtak till spanjak. Man kan inte
sätta någon bestämd tidpunkt för span-
takens genombröt för man var ju inte
när sina gamla halmtak för att ersätta
den med något modernare. Men när
man ändå restaurerade huset blev det
span istället för halmtak.

Efter första världskriget då bönderna
fjätade gamla mycke pengar skaffade
de sig nya möbler, men i regel inga
moderna utan de skulle helst vara av
samma slag som de gamla. Kanske för-
ändrades möbleringsplanen något. Man

höre inte längre så stysi på än möblerna
skulle stå intill väggarna runt hela rum-
met.

Tapeter har vi haft så länge jag
minns. Likaså köksspis.

Kalasen följer de gamla tradi-
tioner nästan helt. Ransoneringarna tycks
inte ha inverkat alls på den värdstamma
trakteringen.

Vägarne har förändrats betydligt
i synnerhet under de senaste åren.

Gjädervagnen fanns i min barndom,
men var inte särskilt allmän. Tidigare
minns jag den gamla "skakla - vagnen"
gjord för två hästar och försedd med
tre skaklar. En mellan hästarna och
en på var sida om den.

Vägen har förändrats betyd-

lixi. Ungdomens dans bar en inskränkt
tre dansbanorna. För dansade man på
de stora stäkigillena.

Tridning bar vi haft så långt
jag minns. Skolbarn äre någon läste
böcker, annat än andakt böcker för de som
var vanlig litteratur för alla åldrar.

När jag gick i folkskolan höi vi
på längre på dagarna. Men de var ju också
många fler elever i varje klass. Under
min skoltid var de ingen som gick över
tre högre skola.

På söndagarna gick man i sin
ungdom inte arbeta. Men gick regelbundet
i kyrkan.

Husförhöi bar jag varit med.
En gång om året bodade prästen för samlings-
barna, både unga och gamla, tre för-

lös i prästgården.

Barnen döptes mestadels i kyrkan.

Andast om barnen var klara kom prästen
hem och döpte de.

I stori sen har den här trakten
alltid varit högkyrklig. Prästkräcken är
den enda av värdshuseterna som haft
någon liten framgång.

Någon särskilt god år har jag
inte hört talas om, däremot talar alltid
bönderna om det dåliga året 1868. Det
var mycket torrt då.

ACC. N:R **M. 10499:15**

Landskap: Skåne Upptecknat av: Agnele Vils
Härad: Frosia Adress: Blekinger. 3 G. dand.
Socken: Fultopia Berättat av: Em Klise Persson
Uppteckningsår: 1947 Född år 1867 i Vunnäs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När den nya tiden kom till bygden.

Här i Vunnäs har vi byastämman
än. Det finns inga officiella byar här.
I Sätopia och Kauske ochrä i Vona Rörum
har de ochrä byastämman.

Förut hade vi gemensam fjälek.
Det släppte vi djuren. Den upphörde för
ungefär 30 år sedan.

Byahornet har nu Vils Jönsson,
som var älderman förr 1:a maj.

Tröskförening och fjärförening har
aldrig funnits. Vi har ju alltså haft bya-

Skriv endast på denna sida!

läggt.

Träplog förekom allmänhet i slutet av förra århundradet. Jättra använde vi här på gården träårder till för 30-40 år sedan.

Trä - båla - karvarna upphörde man att använda vid Schelshögiet. Kauske något tidigare, ungefär på 1875-80-talet.

Man använde "plejld", slag tröska. Man plejlade säden.

Rotfruktsodling började bli allmän kring Schelshögiet. På de senaste 30 åren har rotfruktsodlingen ökat avsevärt. Samtidigt har klönervallen minskat i areal. Beror på bristen på arbetskraft; klöner kräver inte så mycket skötsel. Av samma skäl synes nu rotfrukts-

odlingen ha minskat.

Röddikning blev allmän från och med skoltidigt.

I början av detta sekel odlade man upp en del av ångsmaskerna. Men nu har inga nyodlingar ökat åkerarealen. Det låter sig inte med så dyr arbetskraft. Det behövs ju egentligen inte heller för den odlade jorden drivas så rationellt numera.

Almstöja har det förskottat här i en speciell form. Det fanns en stöjskola här när jag var ung, drott för 70 år sedan; den ägdes av Sveriges gård. Vi kom in i den efter folkskolan. På morgnarna hade vi för religionsundervisning och på eftermiddagarna stöja. Vi värde, sydde och knypplade. Vi lärde

om allt det där gratis och sedan sålde skolan
sina arbeten. Skolan hette "Minnar."

Jag minns "huggåra-köslarna" (hugg-
gårds-köslar) Bönerna budades av Full-
söja gård när de behövde hjälp med att
köra in hö el. dyl. Det stod i kontraktet
att de skulle möta med vagn och två
hästar. De där köslarna var inte så
skit-populära bland bönderna, så
de överhuggade varandra med att kom-
ma med en så liten vagn som möjligt.
Det stod ingenting i kontraktet om hur
stor vagnen skulle vara.

Idag har det inte varit någon
flykt från det mindre lönande små-jord-
bruket. Nu i dagarna sälls annars mera
lönande arbete. Man håller fast vid sin jord
även om man inser att annat arbete skulle

lönna sig betydligt bättre ekonomiskt. Några få familjer har visserligen flyttat härifrån, men bara för att slå sig ner som lantbrukare i någon grannsocken. Här i byn har de allra flesta gårdarna gått i släkten i fyra generationer.

De småindustrier finns det här en såg och några kolugnar som blomstrade upp under första världskriget, men de är nu nedlagda.

I Bondenörda här i närheten finns det en kvarn för 30 år sedan.

Emigrationen har inte betytt något här; det var bara några stycken som utvandrade. Det har ju alltså huvudsakligen varit bönder här och de har så djupa rötter i jorden att de gärna lämnar sin jord.

De få konianter man för fogade

ACC. N:R M. 10499:20.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Över i min ungdom var man gästeri spår-
sam med.

I min ungdom var det bara natura-
betalning. Så småningom, i slutet av fjärde
århundradet fick vi lite koniansbetalning.
Sjätte gård har fortfarande kvar en del av
natura-betalningen ända till i fjol.
Inte desto de nya avtalen försvinner stat-
systemet helt. Statarna, som nu vill
heja lantarbetare, får ju nu bara konians-
betalning.

Den fjärde handelsboden kom till
för seksto år sedan. Den grundades av
"Göran" "Handlerska" (Sjögren)

Ungefär samtidigt fick vi en
mejeri i Hågerås.

Av dessa kom handelsboden att betyda
mer för oss. Tyg och arbetskläder värde vi

in för farande själva, men i handelsboden kunde vi köpa tyger för finare kläder samt andra manufakturvarer.

Här i trakten har vi te allmänna hafi balmtak ända fram till skolskiftet. Omkring år 1900 började man övergå till spåntak. För 20 år sedan blev det vanligt med eternit-tak; ofta lades då eterniten över på spåntaken.

De gamla husen byggdes ofta på trä, de lågo direkt nere i marken. De nya husen man byggde hade en halv meter stenför.

Rödfärgning och målning har funnits så länge jag minns.

Om- och ombyggnad av husen förekom inte alls i min ungdom. De flesta som bodde här arbetade under Tullstoria

gård och hade helt enkelt ingen rätt att göra några nybyggnader.

I mitt hem hade vi kalkade väggar i alla rum. På golvet låg sand och ene. Först för 50-60 år sedan började man skura golven. I min barndom ansåg man sig inte ha tid till sådant.

Gardinerna gick bara ner över halva fönstret i min ungdom och de bestod bara av en tyglit som gick tvärs över fönstret.

I mitt hem hade vi en öppen spis i köket och i rummet intill en sätting.

Köks spis fick vi för sextio år sedan. Därmed följde också att man skaffade näsare och husgeråd, som var bättre än rengöring.

När vi är i min barndoms hem ständes en fat med maten mitt på

borderi och nr dei äi alla, men när
det kom främmande hade var och en
egen tallrik.

Kalasen bar frändrats betydligt.
För hade var och en av de inbjudna något
med sig, t. ex gröt och en kaka. På
detta sätt kunde kalasen hålla på i
flera dagar.

Dans förekom på de stora kalasen
i hemmen eller också samlades ungdomen
nte på backarna och ångarna
till dans.

Jag minns att vi hade tidning
i min hem. De enda böcker vi barn
läste var andaktsböcker. Strängt förbud
att läsa romaner. De ansågs ogudaktiga
och förhönlade.

På söndagarna skulle minns

en person från varje gård gå i kyrkan.
Söndagarna börjs stänga i helgd. Minsta
möjliga arbete var fickskrivet. Vi lagade
maten till söndagen dagen innan. På
kvällen gick vi till prästgården där
prästen höll aftonbon.

Munligt berättade vanligt i
min hem. I skymningen såg man och
berättade för oss barn.

Folkskoleundervisningen har nog
frändats åtskilligt. Religionsunder-
visningen var det väsentliga. Lärarna var
mycket stängare då. Det var mycket
ovanligt att någon förde i böcker
skola.

Husfriheten höll en gång om året
i löse salen

Barnen köptes mestadels i

prästgården

Växelspeelserna har ju också
gärn fram här men nian större framgång.

Någon särskild god är här jag inte
hört talas om, men 1868 var en jubileas-
nari toni år.

Det första världskriget gav bönderna
mycket pengar, men så var inte fallet
med det spanska kriget.

M. 10499:26.
ACC. N:R.

Landskap: ⁶ Skåne
Härad: Trossa
Socken: Tustopia
Uppteckningsår: 1947
Upptecknat av: Agnele Vils
Adress: Blekinge 3 G. Lund
Berättat av: Vils V. Andersson.
Född år 1889 i Nunnäs.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När den nya tiden kom till bygden.

Låga skizze infördes här i början av 18⁸⁰-tallet. Det gick dåligt i början, man ville inte flytta sina äkerlappar för man ansåg att det var bödligt just där man hade den.

Ända till år 1928 hade vi här en oskizrad betesfälad på 300 tunnland. Den ingick i arende för mästerna. Det var ingen riktig skog utan bara beväst med björk och al.

Myrsämannen lever här inte mera kvar i sin ursprungliga form. Den har nu mist något av sin karaktär av kapperep. Vi

Vilken byg?
(Nunnäs?)

samlas nu bara för att dryga smärre
praktiska angelägenheter såsom bjarvägens
förbättring el. dylikt.

Vägen egentlig har den - tröskförening
har vi inte haft. Tre eller fyra stycken köp
tog ihop om en tröskmaskin.

Om jordbruksförbättringar blev sten-
sprängningen, som inspektör Tamm tog
initiativet till av stor betydelse. Men järn
började med dynamit-sprängning.

Utläggning av jordbruksproduktionen
har kommit så småningom. När Ring-
öns sanktas ut vann vi mycket mark. Det
var 1879-80. Några år senare började
odlingen av den utvunna kornmarken.
Den gav mycket bra sädesfrödar. Andra
till 18-20 säckar pr. tunnland. En del
av kornmarken brändes, men trots god

Skötsel har den förtämrats ärtlande efter
årtionde. Numera användes denna mark
till betesmarker huvudsakligen.

Vår kätur mark nu lägges under plogen
är det bara för att föryngra besiddet.

Potatisodlingen har revolutionerats
ganska betydligt. Så mycket mera rö-
frukter nu. Vall-odlingen, d. v. s. klöver-
odlingen har gått upp till fyra gånger
mer än för 40 år sedan. Potatisen har
och så ökat betydligt i areal.

Men så desodlingen har gått
tillbaka. Det för sålde man ganska
mycket spannmål. Nu finns det knappast
någon mindre eller medelstor lantbrukare
som odlare foder spannmål till att sälja.

Dihningen började med skudkriing.
Man valde ut passande stigar. Täckte med

potatisblast ("krau") eller kaln. In del
dikade med ris på karrmark

I min ungdom var träharven vanlig.
Så också träåder, som på 1880-90-talet
ersattes av järnåder. 1850-80 fanns bara
åder som djupgående redskap.

1880-1900 var "klossen" vanlig. Den be-
stod av en järnstativ med en gasfö-
liknande pinnar. Kring skelstiftet se-
sades den av fjäderharven. Den i sin tur
ersattes ungefär 1910-12 av kultivatoren.
Å 1902 kom en nyhet från Amerika. Viktoria-
plog byggde den och hade fjätholke och
lykt.

Numera anses det inte lönsamt
att ha för mycket naturlig ång. Där
ångarna nu är odlade har de ersatts
för betemark eller äro de planterade.

Vi hön för aspedungar till beke för
faren. Det upphörde för ungefär femtio år
sedan. Asp var de begärlygaste löven. Lön-
ångens omfång högs obetydlig.

För hönstjoden här har "Minnet" betyd-
mycket. Det var en skola som skänktes som
donation; där fick socknens flickor lära sig
ry och väva. Deras arbeten såldes sedan.
Min syster värde och sydde en hel del och
sålde det till "Minnet". Flickorna där fick
fri undervisning. De började där efter
folkskolan.

Folket här i trakten körde förr
"eckor", ved el. dylikt. De budades där till
av Trulstoria gård.

Ända till år 1855 skulle man göra
bestämda dagverken i veckan.

Hörn dagverken upphörde år 1888.

Förn då betalades hela arrendet i reella
pengar.

Man odlades mycket på bergärdar-
na. Brydestugan har funnits här för 25
år sedan.

Det är nog ofrånkomligt att indu-
strin har tagit en del av folket här. Men
det har huvudsakligen stått på de senaste
tjugoåren ären. År 1870 fanns det 1200
personer här och nu har vi 650. Men
det fanns det också 100 flera backstugor
än nu och då en sådan stuga i regel
hade 9-12 barn betydde det ju mycket.
En hel del av den resen till Amerika
det var ju möjligheternas land. Man
tjänade mycket mera där. I början av
det nya sekel minskades utreseströmmen
betydligt; vi fick bättre tider här då.

Det finns här två exempel på hur hela familjer har övergivit jordbruksarbetet för att ägna sig åt industriarbete. Sven Larsson med en barnskara på 10 barn och Inge med familj. Inge var vitt livnedsaktig fiskare.

Man hade helt andra begrepp om pengar för i tiden. I min barndom och ungdom ansågs det som en skam att skuldsätta sig eller ta på kredit hos någon. Ingen begärde lån eller bad stöd eller kommun om hjälp. Då levde man hellre i armod och man var rädd om de pengar man hade.

Natura-betalningen började upphöra helt på slutet av 1890-talet.

I min barndom började man med span, papp och plåt på herrgårdar-

nas tak. Dessa material började bli vanliga
fri ungefär femtio år sedan.

Rödfärgning och målning av
husen var vanlig i min ungdom.

Boningshusen byggde man aldrig
om eller nybyggde, men uthus och loge-
byggnader byggdes om då och då.

Det var väl synligt i min ungdom att
man skaffade nya möbler. Det ansågs
som en heder i bondefamilierna att taga
vara på de äroda klenoderna.

De flera rummen var vit-
kalkade. Det fanns tapeter på översta
änden gärdar, men det räknades som
modigt lyx.

Vi ungdomar hade roligt för
i tiden. Det ordnades stora ungdoms-
gillan; då att björts all ungdom i haken

lång som låg. Vi samlades på en äng och
gav 10 öre vardera till spelmannen och
så dansade vi hela natten.

Kalasen följde inte de gamla
traditionerna. För varade de i flera dagar
och gästerna hade med sig tårter, gräddor
och mjölk eller något annat i matväg.

Vägarna har blivit bättre och
framfärd är rakare sedan min ungdom.

Hädevagnen borde ha kommit i
bruk för ungefär 60 år sedan. Jag minns
den från min barndom. Chassibanken
ansågs som en lyx sak.

Städning minns jag att vi hade
i min hem. Den enda bok som lästes
var bibeln. Om någon ville glänsa med
att vara alldeles särskild lärde lärde
han sig hyzeken ur lagboken.

Folk var mera religiösa än nu.
Vi arbetade inte alls på söndagarna. Flitig
kyrkgång.

Barnen döptes oftast hemma
men barndop förekom också i kyrkan.

Under förra seklet förekom inte bi-
sättning i kyrkan.

Dei hände att särskilt begåvade
barn gick fortsatta i högre skola. Dei skedde
i så fall på prästens eller lärarens initiativ.
Föräldrarna var alltid villiga till sådant.
Den största heder de kunde ha så sina
barn var att de stannade i jorden.
De som fortsatte studera blev oftast
lärare eller präster.

Den bästa tiden för landbrukarna
var 1870-71 under fransk-tyska kriget.
Då hade hästpriserna varit nere i 200-250 kr.

och gick upp till 400-500 kronor. Man
sålde till Tröskland. Även på dragoxar
och hjurkalvar tjänade bönderna stora summor
på detta sätt. Bröd täd och spannmål
följde i samma tempo. Men sedan frö-
stämradens konjunkturer snabbt med
slutet av 1880-talet, vilket ju också
amerika-utvandringen visar.

1914 hade lantbrukarna börj-
konjunktur igen. Men det medförde inga
nämnevärda förändringar i levnadsvanorna.

Under förra århundradet hade lant-
bruket tre mycket dåliga år. 1826 var
det rekordtorra för hela det århundradet,
1867 frös det och blev sen var och 1868
var det en våldsam torra igen.

ACC. N:R. M. 10499:36

Landskap: Skåne Upptecknat av: Agnele Vils
 Härad: Trosta Adress: Blekingev. 3 G. Lund.
 Socken: Mustöja Berättat av: Lad. J. de Otto Nilsson
 Uppteckningsår: 1947 Född år 1870 i Ballringe

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till Mustöja vid skelshiflet

Vår den nya tiden kom till bygden

Det finns inga oshifade byar kvar här. Byasiämnen förekommer än i Nunnäs.

Inspektör Tamm gjorde mycket för jordbruksförbättringarna här. Han omlade upp en hel del omkring 1890. Stenbrytningen kom också igång vid samma tid.

I början av den nya skolan hade man 7-shiftsbruk här och i mitten av 1900-talet lade man om till 10-shifts-

brude.

Genom Ringsjö-sänkningen blev ma-
dorna torrlagda och kunde användas till be-
tesmarker.

Stöjdsholan "Minnet" betydde en
hel del för hemslöjden här. Församlingens
glädde fick låta att vara och dy där. Den
nedlagdes omkring 1920 då slöjden infördes
i skolorna.

Av industrierna här i trakten var
träsnickarfabriken i Ludvigsborg den mest be-
tydande. Där fanns också en pappfabri-
kare.

Immigrationen betydde nog inte så
mycket här.

Det var vanligt här på gårdarna
att de som bodde där hade natur- betaltning
men lösa arbetare fick konstanter

Dei har aldrig funnits någon handelsbod
här i Malmö.

Vi hade balsatak här ända till 1980.
Då kom plåt och stornitt.

Efter fina världskrigen hade bönderna
mycket pengar och de skaffade sig då en del
nya möbler. Då var det fint att skaffa
piano antingen någon i familjen spelade
eller ej.

Man hade allmänt öppen spis i köket;
på 1880-talet kom köksspisen.

Tapeiser var mycket vanliga. Man hade
allmänt kalkade väggar. Golven var täckta
med lera eller sten; tegelgolv avsåg speciellt
fint.

När bönderna hade man en stori på min
på bonden, ur vilket alla åt med barnskedlar.
Lertallriker färdkom och så. När stori be-
kras med dricka gick runt till alla vid bonden.

Jag tycker att kalasen var mycket
suklare för än nu. Nu skall det vara så
förfärligt fint.

För gick man allmän i kyrkan;
man arbetade inte på söndagarna

Inom varje by hade man en liksom
vid begravning bjöds då hela laget.

Man ordnade stora kalas i samband
med beundren för.

Värdbröderna var inte betydligt något
just här, men i grannförsamlingen Skellefte
har församlingen några anhängare.